
[2023-55-RE](#)

Causa 2023-55-RE

(Comunitat de propietaris "La Pleta de Soldeu" c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 353-2023. Recurs d'empara

Sentència del 20 de novembre del 2023

BOPA núm. 146, del 29 de novembre del 2023

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 19 de juliol del 2023, per la representació processal de la Comunitat de propietaris de la primera fase del conjunt immobiliari "La Pleta de Soldeu", mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra la inactivitat de la Secció Civil 1 de la Batllia, en relació amb la causa Ordinari 1000065/2016 que derivaria en una presumpta vulneració del dret a un judici de durada raonable, reconegut a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració del dret esmentat, que la Secció Civil 1 dicti sentència en el termini més breu possible per evitar que es continuï vulnerant el dret fonamental a un judici raonable i que declari el dret de la part recurrent a una indemnització pels perjudicis soferts;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Vist l'acte del Tribunal Constitucional del 7 de setembre del 2023 que va admetre a tràmit aquesta causa sense efectes suspensius;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 28 de setembre del 2023, pel Ministeri Fiscal;

Vistes les conclusions formulades dintre de termini per la comunitat de propietaris recurrent i pel Ministeri Fiscal;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Joan Manel Abril Campoy;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 28 de gener del 2016, la comunitat de propietaris recurrent va presentar escrit de citació de la societat TAL, SA.

1.2. El 16 de febrer del 2016, la Batllia va dictar una providència mitjançant la qual comunicava la composició del Tribunal i fixava el 21 de març del 2016 per a l'audiència, data en què la part demandant va presentar la demanda, a tramitar pel procediment ordinari, contra la societat TAL, SA en què reclamava, entre d'altres, el pagament de 76.346,49 € corresponents a diversos treballs efectuats detallats en factures que aportaven, així com la quantitat que es determinés pel cost de la reparació dels defectes, desperfectes, deficiències, mancances, anomalies i patologies existents en l'edifici i en l'aparcament de l'edifici.

1.3. Arran de diverses crides en garantia, es van incorporar dos parts defenents més, i, el 10 d'abril del 2017, les 3 parts defenents van contestar a la demanda i una d'elles va formular demanda reconvençional.

1.4. El 24 de juliol del 2017 es va efectuar el judici de proves, però no es van admetre les proves fins al 6 de febrer del 2018, providència que no es va notificar fins al 4 d'abril del 2018.

1.5. Després de presentar diverses queixes per dificultats en la pràctica de les proves, el 3 de juliol del 2023, les parts van presentar els seus escrits de conclusions, és a dir, prop de 7 anys i 6 mesos des de que es va iniciar el procediment.

1.6. El 19 de juliol del 2023, la representació processal de la Comunitat de propietaris de la primera fase del conjunt immobiliari "La Pleta de Soldeu" va interposar un recurs d'empara contra la inactivitat de la Secció Civil 1 de la Batllia, en relació amb la causa Ordinari 1000065/2016 que derivaria en una presumpta vulneració del dret a un judici de durada raonable, reconegut a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació de la comunitat de propietaris recurrent

- La comunitat de propietaris recurrent assenyala que, el 28 de gener del 2016, va presentar un escrit de citació en el procediment civil. Exposa que, després de contestar el segon incident de crida en garantia, es va contestar la demanda i que, el 24 de juliol del 2017, va tenir lloc el judici de proves. Després de diverses queixes pel retard en la tramitació del procés i de sol·licitar en diverses ocasions la pràctica de la prova, fins al 7 de gener del 2021 no es va dictar la providència que nomenava un perit, que traslladava el pressupost i que requeria la provisió de fons. L'informe definitiu es va presentar el 21 d'octubre del 2021, seguidament es van efectuar les al·legacions sobre aquest informe pericial, i, el 28 de juny del 2022, la perit va realitzar un complement de l'informe definitiu.

- Després de donar trasllat a les parts d'aquest complement, es va demanar que la prova pericial s'efectués correctament, petició desestimada pel batlle, i, el 23 de gener del 2023, la Batllia va declarar impracticable una prova, i, tres mesos després, va emplaçar les parts per formular conclusions; finalment, el 3 de juliol del 2023, es van formular les conclusions.

- En el moment de la interposició del recurs d'empara, havien transcorregut 7 anys i 6 mesos des de l'inici de la causa sense que s'hagués dictat encara una resolució sobre el fons.

- En segon terme, entén que s'han vulnerat els seus drets a la jurisdicció i a un judici de durada raonable i fa referència a la doctrina del Tribunal Constitucional i a la del Tribunal Europeu dels Drets Humans en relació amb els requisits per entendre produïdes les vulneracions esmentades.

Indica que existeixen diversos períodes d'inactivitat injustificables:

- 7 mesos per resoldre un incident de crida en garantia;
- 6 mesos des del judici de proves fins a la providència d'admissió de la pràctica de les proves;
- 1 any pel ofici de petició de prova;
- 3 anys i 6 mesos per al nomenament d'un perit;
- 10 mesos des del complement de la pericial fins a l'emplaçament per a conclusions;
- i, 5 anys i 9 mesos de duració del període probatori.

- Així mateix, exposa que s'ha queixat en múltiples ocasions de la durada del procediment.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració del dret esmentat, que la Secció Civil 1 dicti sentència en el termini més breu possible per evitar que es continuï vulnerant el dret fonamental a un judici raonable i que declari el seu dret a una indemnització pels perjudicis soferts.

2.2. Argumentació del Ministeri Fiscal

- El Ministeri Fiscal assenyala que per determinar si existeixen dilacions indegudes cal analitzar la doctrina del Tribunal Constitucional i la del Tribunal Europeu dels Drets Humans i analitzar els criteris següents: la llarga durada, la manca de complexitat, el risc de demora, que la dilació no sigui deguda a aquell que l'al·lega i la irrellevància que la inactivitat sigui directament responsabilitat de l'òrgan judicial concernit.

- Analitzada la causa, es constaten llargs períodes de temps sense activitat processal, altres amb activitat i ocasions on les parts han demanat ajornaments per complimentar els requeriments efectuats per la Batllia. Però, des de la demanda instada el 21 de març del 2016 fins a la conclusió del procés -juliol del 2023- han passat 7 anys i mig. Com que aquest temps no es pot justificar per l'actitud processal de les parts, ni per la complexitat de l'afer, és procedent reconèixer la vulneració del dret a un procés de durada raonable.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. La jurisprudència d'aquest Tribunal Constitucional ha establert quins son els paràmetres que s'han de prendre en consideració per poder concloure si la durada d'un judici és o no és raonable (veg. per ex. les sentències del 14 de març del 2001 -causa 2000-17-RE-, del 7 de setembre del 2005 -causa 2005-21-RE-, del 7 de maig del 2018 -causes 2017-38-RE i 2017-54-RE-, del 7 de setembre del 2018 -causa 2018-10-RE-, del 19 de desembre del 2018 -causa 2018-50-RE-, del 22 de maig del 2019 -causa 2019-14-RE-, del 13 de juliol del 2020 -causa 2020-19-RE-, del 14 de febrer del 2022 -causa 2021-97-RE-, del 20 d'abril del 2022 -causa 2022-23-RE-, i, del 7 de setembre del 2022 -causa 2022-39-RE).

I aquesta doctrina del Tribunal Constitucional s'alinea amb la jurisprudència del Tribunal Europeu dels Drets Humans (veg. la sentència del 13 de juliol de 1983, recaiguda en el cas Zimmermann i Steiner c/ Suïssa, així com la sentència del 27 de juny del 2000, recaiguda en el cas Frydlender c/ França).

3.2. La concreció de la durada "*raonable*", com a concepte jurídic indeterminat, exigeix valorar la complexitat processal, el temps transcorregut, l'actitud processal de les parts i l'activitat dels tribunals (veg. les sentències del 25 de maig del 2007 -causa 2007-2-RE- i del 10 d'octubre del 2016 -causa

2016-8-RE-), d'acord amb les peculiaritats del cas concret (veg. la sentència del 15 de desembre del 2014 -causa 2014-23-RE).

3.3. Si traslладem les consideracions anteriors al cas actual es pot constatar, en primer terme, que la durada del procés civil supera els 7 anys i mig si es computa des de la interposició de la demanda fins a la conclusió del procés, el qual es troba pendent del pronunciament de la resolució judicial oportuna sobre el fons de l'afer.

En segon terme, ressurta que el procés civil no presenta una especial complexitat que pugui justificar aquest període de temps tan dilatat. I més, si s'observa com franges importants d'inactivitat s'emmarquen dins del període probatori, la qual cosa evidencia que l'òrgan judicial no ha procedit a impulsar d'ofici la tramitació del procés civil com corresponia.

En tercer terme, la part recurrent en empara ha estat proactiva en insistir en l'impuls del procediment civil, com ho evidencien els múltiples requeriments existents davant l'òrgan judicial.

En definitiva, com hem posat en relleu, recentment, *"la durada d'un procés s'estén des del seu inici fins al final, amb independència de la freqüència de les actuacions que podran ser tingudes en compte a l'hora de valorar l'actuació dels òrgans judicials, però que no afecten a una durada que, per considerar-la raonable o indeguda s'ha d'apreciar de manera objectiva"* (veg. la sentència del 7 de setembre del 2023, causa 2023-39-RE).

I, finalment, en aquest procés resta acreditada una durada molt superior a aquella que un òrgan judicial que conegui dels mateixos tipus de procediment hauria d'esmerçar en la tramitació d'aquest.

3.4. En darrer terme, pel que fa als efectes d'aquesta sentència, si bé existeixen en els ordenaments jurídics veïns solucions diverses, considerem que s'ha de declarar la vulneració del dret fonamental de la part recurrent a un judici de durada raonable i que se la restableixi en la integritat del seu dret constitucional.

Així mateix, cal cominar l'òrgan judicial per tal que adopti les mesures oportunes, en el termini més breu possible, el qual no podrà excedir de 3 mesos per tal de dictar una resolució definitiva sobre l'afer referit.

3.5. L'estimació del recurs d'empara comporta la no imposició de les costes processals (arg. a contrari, article 92.4 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional).

Decisió:

En atenció a tot això que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la Constitució del Principat d'Andorra,

Ha decidit:

1. Estimar el recurs d'empara interposat per la representació processal de la Comunitat de propietaris de la primera fase del conjunt immobiliari "La Pleta de Soldeu".
2. Declarar que s'ha vulnerat el seu dret fonamental a un judici de durada raonable, reconegut a l'article 10 de la Constitució.
3. Restablir la part recurrent en la integritat del seu dret.
4. Comminar la Secció Civil 1 de la Batllia, per tal que en el temps més breu possible, que no podrà excedir de 3 mesos, dicti la resolució judicial definitiva que s'escaigui.
5. Declarar que no és procedent efectuar cap pronunciament en matèria de costes.

6. Publicar aquesta sentència, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal de la comunitat de propietaris recurrent, al president de la Batllia i al Ministeri Fiscal, ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, el 20 de novembre del 2023.

Jean-Yves Caullet Joan Manel Abril Campoy

President Vicepresident

Dominique Rousseau Josep-D. Guàrdia Canela

Magistrat Magistrat